

HRVATSKA RIEČ

Predplatna cijena: na godinu K 12. — Za po godine K 6. — Za Šibenik na godinu domaćanjem u kuću K 12. — Za Inozemstvo na godinu K 12 suviše poštarski trošak. — Pojedini broj 10 para. — Plativo i utuživo u Šibeniku.

Izlazi sredom i subotom

Uredništvo, uprava i Tiskara lista nalazi se u ulici Bazilike sv. Jakova. — Oglaši, priobčena pisma i zahvale tiskaju se po 30 para peti redak ili po pogodbi. — Nefrankirana pisma ne primaju se. — Rukopisi se ne vraćaju.

Veleizdajnici.

Pedeset i tri veleizdajnika.

U cijeloj Banovini samo pedeset i tri. Mnogo ih je, ako su bili kolovodje ustanaka, ako su stvarali urotnička, osvetnička društva, sakupljali bojovnike, dobavljali oružje, gradili bombe i bacali ih medju vlastodržeće, da ih utanome. Mnogo ih je, ako su bili apoštoli bune medju vojskom i nju za svoju stvar predobilji, ako uspjeli, da skinu barem i za čas vladara sa priespolja, naviestili rat i — — —

Ali što? Niesi oni Madjari; svega toga kod njih nema. Oni su samo bili Srbi, putovali su neki u Srbiju, govorili su, da su Srbi, učili su narod, da je srbski, o tom svom Srbstvu su razgovarali, pisali, nosili su srbski barjak i kupovali slike, pokuštvo, čaše, čutre, rubce, kape su srbskim bojam i nadpisima. Još uz to pisali su Čirilicom.

I radi toga ih je samo petdeset i tri tuženo. Malo, posve malo, kad se promisli, da njihov zločin ne sastoji nego u širenju srbske misli, u prijateljevanju sa ljudima iz kraljevine Srbije. Malo, posve malo, ako vlastodržeći misle, da je to dostatno, da izazovu bratobilački rat između pripadnika hrvatskoga naroda.

Khuhen-Hedervari je bez dvojbe pomagao Srbstvo, Kallay je pisao srpsku povjest Bosne i Hercegovine. Srbi su, barem jedan dio, vlastodržeći i njihovo djelovanje pomagali, vlastodržeći su na uzvrat gdjekad bili veći Srbi od njih, pak, glavu vrata, sada su pod Rauchovim Srbi postali veleizdajnici, za to što su htjeli biti u istini Srbi.

Tko da ova protuslovja protumači? Jedan ih vlastodržeći štiti, podiže, uveličaje, nagradjuje, a drugi ih tlači, ponizuje, kazni, tamniči i htio bi ih na smrt.

Ključ je rješenja ovog protuslovlja u samoj obtužničti proti ovim veleizdajnicima. Pomljivo smo ju pročitali. U njoj smo našli samo zasjedu, napast, poticaj na naše narodno samoubištvo.

Obrubnica govori o Hrvatskoj i hrvatskom narodu, kao o suverenoj državi, i suverenom narodu. Gle, kliče Rauchov pandur, suvereni hrvatski narode, ovdje imas izdajnike proti svojoj državi, proti svojem bivstvovanju, hoću da ih vješam, jer oni su Srbi, oni ljube Srbiju, oni rade za Srbiju, a ne za Hrvatsku. Dakle digni se, kolj se, taman izdajnike — — — Ili ne čuješ da kliče Srbi, Karadjordjeviću, a da tebi priete uništenjem? Kolj, taman izdajnike.

U ovom sastoji prava jezgra obtužnice, ali nesretnjac, madjarski sluge, koji su ju sastavili, ne znaju, da hrvatski narod ne će nasjetiti, jer što ima hrvatski narod? Gdje mu je jedinstvo, gdje sloboda, gdje samosvojan život, gdje državno bivstvo, koji bi on imao braniti od tih „veleizdajnica“? Nesretnjac ne razume, da mi Hrvati imademo tražiti mnogo toga, što nam je oteto, a da nas ti otimači ne će navesti na stranputicu, da to tražimo od onih, koji nam nisu ništa mogli oteći, jer ništa i sami nemaju.

Jer što imadu ti današnji veleizdajnici osim nevolje koju imademo i mi? Sto im je još ostalo osim nade, koja ni name nije još izčupana iz srca?

Veleizdajza je i za njih, kao i za nas Hrvate, jedna te ista stvar. Ako želimo zemlje naše oslobit tudjinskog gospodarenja, ako želimo narod ujediniti i učiniti svojin gospodaren, pa bilo i zakonitim putem, mi smo svi veleizdajnici.

To nam je poručio u najnovije doba Wekerle, to nam je bio poručio Beck, Chlumec i sva ostala gospoda.

Nu za tu gospodu nisu veleizdajnici Talijan, jer se oni Italije ipak boje. Nisu za njih veleizdajnici Niemci, koji hodočaste u Berlin i očito ustaju za Hohenzollerna, jer i njih se boje. Nisu za njih veleizdajnici Magjari, ne, ne, oni njima i danas mogu navještati republiku, oni mogu slaviti i danas Debrecinsko svrgnuće sa priespolja, jer se i njih boje, jer su im napokon pokazali zube, i još im ih pokazuju.

Tko je njima veleizdajnik? Zrinski, Frankopan, Kvaternik, Starčević, posle nego su Zrinski i Frankopani za njih ilevali na rieke krv, posle, nego su im Hrvati služili i za njih

vojevali na svim mogućim razbojistiama. Sada su im i Srbi veleizdajnici posle nego su im bili oruđjem. Isto kao i mi.

Veleizdajnički proces u Zagrebu otvara oči svakomu tko hoće da vidi. Razjašnjivanje je to, koje bi imalo služiti, da se danas kolju Hrvati sa „veleizdajnicima“. Naravno, na jugu moranjice nije baš onako kako bi trebalo da bude. Nije oni slijepe i glupe pokornosti više. Narod počimje progledavati. Podizanje Srbstva proti Hrvatsvu, ni ovoga proti onomu, ne požaže toliko. Počimje bedaci uvidjati igru. Ako tu igru nauče, eto sedam milijuna pučanstva, koji će zahtijevati prava svoje zemlje, a onda?

Onađe oni Rauchove veleizdajde, eto Rauchov tannica. Rauch štiti tada Hrvatsvo, on pandur magjarski, kao što je štitio Srbstvo Kallay, pandur takoder magjarski.

A za što sve to? Nu za to, da imadu ovđe na jugu u svojoj menežeriji dve zvieri, koje mogu uvik jednu na drugu nahucati, neka se međusobno sila na pokornost, na posluh, i do potrebe neka se mrvare.

Zar to nije ponizanstvo? Zar nema u nama razbor, ponosa, čušta nezavisnosti? Ta gdjegod se i krotitelji zveradi prevare, jer i zveradi dodje svedjeno izrabljivanje. A nam za magjarski pandur soli pamet, posle nego su nam ju kroz stoljeća svi mogući vlastodržci zasili?

Klasi smo se na njihov mig kad god su htjeli, pa od toga klanja uvik sve to veća nevolja. Bilo bi vrieme da uvidimo, kako nam se od tog klanja samo zubi lome i odpadaju. Jer eto dok se međusobno koljemo, nema nigdje i kod nikoga veleizdajde, a čim se umirimo ili čim jedan ili drugi postajemo donekle gospodari, tako da se možemo i o sebi t. j. bez klanja suprostaviti

potohat tudjinskim, postanemo veleizdajnici. Danas su to Hrvati, sutra Srbi, uvek su to ili jedni ili drugi u svim onim predjelima gdje sami mogu štograd poduzeti.

I čudnovato, kakve je vrsti ta veleizdaja. U obtužniči madjarskog pandura piše: „Glavno je i prvo, da Hrvatska dobije pravice, najprije treba stići slobotinje, a onda će na red doći prijenos Dalmacije, Bosne i Hercegovine, pa se onda neka sve to zove ili velika Hrvatska ili velika Srbija, jer je to svejedno“.

Ovo je grijeh veleizdaja — počinjen od Svetozara Pribićevića. Barem madjarski pandur tako kaže!

Dakle što je veleizdaja?

Razumili smo. Veleizdaja je tražiti da Hrvatska dobije pravice, i stće slobotinje. Veleizdaja je raditi za prijenos Dalmacije, Bosne i Hercegovine, pa bile to i velika Hrvatska.

Kad tako govori Srbin veleizdaja je, sve jedno kao kad to govori Hrvat. Sada su oni na redu, Hrvati će doći kašnje. Nu ako bude pameti sva će ta hajka prestati.

U istim Rauch je učinio veliko djelo, kad je ovu činjenicu utvrdio u obtužbi proti veleizdajnicima. Nego ipak učinio je prema svojim gospodarima jednu veliku glupost, neoprostivu, neizbrisivu pogrešku. On je morao dovesti na obtužničku klupu cieli narod hrvatski, jer cieli narod počinja zločin, a ne samo njih pet-deset i tri.

Svi mi hoćemo da naš narod dođe do svojih pravica i slobotinje, svi mi hoćemo da budemo ujedinjeni, i nam su svima veleizdajnici koliko i Srbi toliko i Hrvati, koji služe oruđjem Khuenu, Rauchi i svakom drugom madjarskom panduru.

Veleizdaja je pojma — kako se vidi — posve relativan. Za Raucha znači ona jedno, za cieli naš narod drugo, a može biti da još doživimo, da batina bude tukla i deblijim svojim krajem. Jer ako je naš narod vjeran svom vlastaru iznad svaka sumnje, ne znači to da će on trpit uvek nad sobom magjarskog slugu, kao ni to da ne će znati razlikovat gnujno magjarsko sužanstvo od častne i dužne podančice vjernosti. Nu Rauch i svi vlastodržci valja da zapame, da je sužan, lišen svih svojih prava, po naravi i po božjem zakonu pravi veleizdajnik sužanstva i da se takovu veleiz-

daju ne tamani tamnicom, nego slobodom, za kojom sužan hlepni svom svojom dušom, i dok je god živ, sužan kuša sve moguće, da se slobode dočepa. Do potrebe stavljaju on i život svoj na kokku.

Ako je dakle u našoj domovini sužanstvo bit će i borbe da to sužanstvo prestane. Tako vlast vrbote može biti pogibeljna, a prestaže same smrću ilislobodom. Tužbam i tamnicom borba se samo jača.

U tom pogledu, mi bi mogli biti s vremenom, na neki način harni Rauchu, jer tko zna, da tjerajući liscu ne izbjegnu vuka. Tko zna, da se današnje naše pokoljenje usled progona ne očeli, ne ojača i ne pobratimi u zajedničkoj borbi za zajedničku našu potlačenu zemlju. Tko zna, da Rauch ne bude zadnji nadobreni ban, zadnji pandur madjarski u Hrvatskoj.

Veleizdajnički proces u Zagrebu.

u Zagrebu.

Napokon je nakon doljno očekivanja i nakon navještanja od više mjeseci određena razprava protiv srpskih veleizdajnika za 11. veljače, koja će po svemu sudeći biti veoma interesantna. U prvom redu ima ništa manje nego 53 obtuženika za koje sve državni odvjetnici predlaže kazan smrti. U drugom redu branit će ih do 33 odvjetnika, a biti će pozvani na razpravu od strane samog državnog odvjetnika do 276 svjedoka. Svi obtuženici predaju intelligentijnim staležima, te su učitelji, svećenici, činovnici ili trgovci.

U obtužniči krivi da državno odvjetništvo, da su svi spomenuti direktni ili indirektni učestvovali jugoslavenskoj revolucionarjoj organizaciji, koja je potekla iz „Slovenskog kluba“ u Beogradu, te da su smjerili, da se Hrvatska, Slavonija, Dalmacija, Bosna i Hercegovina odtrgnu od našeg zakonitog kraja, te se priključuju.

Doniesmo obtužnicu u izvadku, no to nas je više još uvjerilo, da je čitav proces podignut samo radi politike, a da o veleizdaji, barem u koliko obtužnica dokaze doprinose, nema ništa.

Magjari su trebali u doba kad su Hrvati ustali u obranu hrvatskog jezika način kako da Hrvate prikažu na dvoru kao neljajole. Wekerle je počuo da je „veleizdajstvo“

programa hrv. stranke prava, što je konačni cilj svakog Hrvata t. j. ujedinjenje i sloboda našeg naroda pod zakonitim kraljem Habsburške kuće. To nije upalilo i onda se je poseglo za srpskim „veleizdajnicima“, što je osobito dobro došlo barunu Achenhaufu u njegovoj politici prama Srbiji carinarskim ratom i kasnije uzslidom aneksijom. Ta je veleizdaja i u Beču bila prihvjeta i onog časa vidimo progostvo i stradanja Srba u Hrvatskoj. No ne stradaju svi. Oni, koji se bore uz Magjare, oni sto su blže Srbiji, po tom kod kojih bi se lakše moglo pobuditak kakve veleizdajničke aspiracije radi raznih utjecaja, a oni su ostavljeni na miru, dapače se njih nadgraju, ali Srbe, što se bore zajedno sa Hrvatima za prava Hrvatske, njih se zatvara i predlaže na vješala. A zašto? — Obtužnica odgovara jer državni zastavu, ne moguće kraljevine Srbije, već zastavu srpskog naroda, koju mnogi dapače uzmiju i u obče kao slavensku. Ta se zastava slobodno vije u Dalmaciji na saborskoj zgradi, vije se na zgradi srpskog patrijaruke u Karlovcima, njom dočekuju i podbana, ali to smiju samo oni Srbi, koji su Magjari prijatelji, oni pak što se bore za prava Hrvatske i rabeći srpsku zastavu, ne moguće kraljevine Srbije, već zastavu srpskog naroda, koju mnogi dapače uzmiju i u obče kao slavensku. Ta se zastava slobodno vije u Dalmaciji na saborskoj zgradi, vije se na zgradi srpskog patrijaruke u Karlovcima, njom dočekuju i podbana, ali to smiju samo oni Srbi, koji su Magjari prijatelji, oni pak što se bore za prava Hrvatske i rabeći srpsku zastavu, ne moguće kraljevine Srbije, već zastavu srpskog naroda, koju mnogi dapače uzmiju i u obče kao slavensku. Ta se zastava slobodno vije u Dalmaciji na saborskoj zgradi, vije se na zgradi srpskog patrijaruke u Karlovcima, njom dočekuju i podbana, ali to smiju samo oni Srbi, koji su Magjari prijatelji, oni pak što se bore za prava Hrvatske i rabeći srpsku zastavu, ne moguće kraljevine Srbije, već zastavu srpskog naroda, koju mnogi dapače uzmiju i u obče kao slavensku. Ta se zastava slobodno vije u Dalmaciji na saborskoj zgradi, vije se na zgradi srpskog patrijaruke u Karlovcima, njom dočekuju i podbana, ali to smiju samo oni Srbi, koji su Magjari prijatelji, oni pak što se bore za prava Hrvatske i rabeći srpsku zastavu, ne moguće kraljevine Srbije, već zastavu srpskog naroda, koju mnogi dapače uzmiju i u obče kao slavensku. Ta se zastava slobodno vije u Dalmaciji na saborskoj zgradi, vije se na zgradi srpskog patrijaruke u Karlovcima, njom dočekuju i podbana, ali to smiju samo oni Srbi, koji su Magjari prijatelji, oni pak što se bore za prava Hrvatske i rabeći srpsku zastavu, ne moguće kraljevine Srbije, već zastavu srpskog naroda, koju mnogi dapače uzmiju i u obče kao slavensku. Ta se zastava slobodno vije u Dalmaciji na saborskoj zgradi, vije se na zgradi srpskog patrijaruke u Karlovcima, njom dočekuju i podbana, ali to smiju samo oni Srbi, koji su Magjari prijatelji, oni pak što se bore za prava Hrvatske i rabeći srpsku zastavu, ne moguće kraljevine Srbije, već zastavu srpskog naroda, koju mnogi dapače uzmiju i u obče kao slavensku. Ta se zastava slobodno vije u Dalmaciji na saborskoj zgradi, vije se na zgradi srpskog patrijaruke u Karlovcima, njom dočekuju i podbana, ali to smiju samo oni Srbi, koji su Magjari prijatelji, oni pak što se bore za prava Hrvatske i rabeći srpsku zastavu, ne moguće kraljevine Srbije, već zastavu srpskog naroda, koju mnogi dapače uzmiju i u obče kao slavensku. Ta se zastava slobodno vije u Dalmaciji na saborskoj zgradi, vije se na zgradi srpskog patrijaruke u Karlovcima, njom dočekuju i podbana, ali to smiju samo oni Srbi, koji su Magjari prijatelji, oni pak što se bore za prava Hrvatske i rabeći srpsku zastavu, ne moguće kraljevine Srbije, već zastavu srpskog naroda, koju mnogi dapače uzmiju i u obče kao slavensku. Ta se zastava slobodno vije u Dalmaciji na saborskoj zgradi, vije se na zgradi srpskog patrijaruke u Karlovcima, njom dočekuju i podbana, ali to smiju samo oni Srbi, koji su Magjari prijatelji, oni pak što se bore za prava Hrvatske i rabeći srpsku zastavu, ne moguće kraljevine Srbije, već zastavu srpskog naroda, koju mnogi dapače uzmiju i u obče kao slavensku. Ta se zastava slobodno vije u Dalmaciji na saborskoj zgradi, vije se na zgradi srpskog patrijaruke u Karlovcima, njom dočekuju i podbana, ali to smiju samo oni Srbi, koji su Magjari prijatelji, oni pak što se bore za prava Hrvatske i rabeći srpsku zastavu, ne moguće kraljevine Srbije, već zastavu srpskog naroda, koju mnogi dapače uzmiju i u obče kao slavensku. Ta se zastava slobodno vije u Dalmaciji na saborskoj zgradi, vije se na zgradi srpskog patrijaruke u Karlovcima, njom dočekuju i podbana, ali to smiju samo oni Srbi, koji su Magjari prijatelji, oni pak što se bore za prava Hrvatske i rabeći srpsku zastavu, ne moguće kraljevine Srbije, već zastavu srpskog naroda, koju mnogi dapače uzmiju i u obče kao slavensku. Ta se zastava slobodno vije u Dalmaciji na saborskoj zgradi, vije se na zgradi srpskog patrijaruke u Karlovcima, njom dočekuju i podbana, ali to smiju samo oni Srbi, koji su Magjari prijatelji, oni pak što se bore za prava Hrvatske i rabeći srpsku zastavu, ne moguće kraljevine Srbije, već zastavu srpskog naroda, koju mnogi dapače uzmiju i u obče kao slavensku. Ta se zastava slobodno vije u Dalmaciji na saborskoj zgradi, vije se na zgradi srpskog patrijaruke u Karlovcima, njom dočekuju i podbana, ali to smiju samo oni Srbi, koji su Magjari prijatelji, oni pak što se bore za prava Hrvatske i rabeći srpsku zastavu, ne moguće kraljevine Srbije, već zastavu srpskog naroda, koju mnogi dapače uzmiju i u obče kao slavensku. Ta se zastava slobodno vije u Dalmaciji na saborskoj zgradi, vije se na zgradi srpskog patrijaruke u Karlovcima, njom dočekuju i podbana, ali to smiju samo oni Srbi, koji su Magjari prijatelji, oni pak što se bore za prava Hrvatske i rabeći srpsku zastavu, ne moguće kraljevine Srbije, već zastavu srpskog naroda, koju mnogi dapače uzmiju i u obče kao slavensku. Ta se zastava slobodno vije u Dalmaciji na saborskoj zgradi, vije se na zgradi srpskog patrijaruke u Karlovcima, njom dočekuju i podbana, ali to smiju samo oni Srbi, koji su Magjari prijatelji, oni pak što se bore za prava Hrvatske i rabeći srpsku zastavu, ne moguće kraljevine Srbije, već zastavu srpskog naroda, koju mnogi dapače uzmiju i u obče kao slavensku. Ta se zastava slobodno vije u Dalmaciji na saborskoj zgradi, vije se na zgradi srpskog patrijaruke u Karlovcima, njom dočekuju i podbana, ali to smiju samo oni Srbi, koji su Magjari prijatelji, oni pak što se bore za prava Hrvatske i rabeći srpsku zastavu, ne moguće kraljevine Srbije, već zastavu srpskog naroda, koju mnogi dapače uzmiju i u obče kao slavensku. Ta se zastava slobodno vije u Dalmaciji na saborskoj zgradi, vije se na zgradi srpskog patrijaruke u Karlovcima, njom dočekuju i podbana, ali to smiju samo oni Srbi, koji su Magjari prijatelji, oni pak što se bore za prava Hrvatske i rabeći srpsku zastavu, ne moguće kraljevine Srbije, već zastavu srpskog naroda, koju mnogi dapače uzmiju i u obče kao slavensku. Ta se zastava slobodno vije u Dalmaciji na saborskoj zgradi, vije se na zgradi srpskog patrijaruke u Karlovcima, njom dočekuju i podbana, ali to smiju samo oni Srbi, koji su Magjari prijatelji, oni pak što se bore za prava Hrvatske i rabeći srpsku zastavu, ne moguće kraljevine Srbije, već zastavu srpskog naroda, koju mnogi dapače uzmiju i u obče kao slavensku. Ta se zastava slobodno vije u Dalmaciji na saborskoj zgradi, vije se na zgradi srpskog patrijaruke u Karlovcima, njom dočekuju i podbana, ali to smiju samo oni Srbi, koji su Magjari prijatelji, oni pak što se bore za prava Hrvatske i rabeći srpsku zastavu, ne moguće kraljevine Srbije, već zastavu srpskog naroda, koju mnogi dapače uzmiju i u obče kao slavensku. Ta se zastava slobodno vije u Dalmaciji na saborskoj zgradi, vije se na zgradi srpskog patrijaruke u Karlovcima, njom dočekuju i podbana, ali to smiju samo oni Srbi, koji su Magjari prijatelji, oni pak što se bore za prava Hrvatske i rabeći srpsku zastavu, ne moguće kraljevine Srbije, već zastavu srpskog naroda, koju mnogi dapače uzmiju i u obče kao slavensku. Ta se zastava slobodno vije u Dalmaciji na saborskoj zgradi, vije se na zgradi srpskog patrijaruke u Karlovcima, njom dočekuju i podbana, ali to smiju samo oni Srbi, koji su Magjari prijatelji, oni pak što se bore za prava Hrvatske i rabeći srpsku zastavu, ne moguće kraljevine Srbije, već zastavu srpskog naroda, koju mnogi dapače uzmiju i u obče kao slavensku. Ta se zastava slobodno vije u Dalmaciji na saborskoj zgradi, vije se na zgradi srpskog patrijaruke u Karlovcima, njom dočekuju i podbana, ali to smiju samo oni Srbi, koji su Magjari prijatelji, oni pak što se bore za prava Hrvatske i rabeći srpsku zastavu, ne moguće kraljevine Srbije, već zastavu srpskog naroda, koju mnogi dapače uzmiju i u obče kao slavensku. Ta se zastava slobodno vije u Dalmaciji na saborskoj zgradi, vije se na zgradi srpskog patrijaruke u Karlovcima, njom dočekuju i podbana, ali to smiju samo oni Srbi, koji su Magjari prijatelji, oni pak što se bore za prava Hrvatske i rabeći srpsku zastavu, ne moguće kraljevine Srbije, već zastavu srpskog naroda, koju mnogi dapače uzmiju i u obče kao slavensku. Ta se zastava slobodno vije u Dalmaciji na saborskoj zgradi, vije se na zgradi srpskog patrijaruke u Karlovcima, njom dočekuju i podbana, ali to smiju samo oni Srbi, koji su Magjari prijatelji, oni pak što se bore za prava Hrvatske i rabeći srpsku zastavu, ne moguće kraljevine Srbije, već zastavu srpskog naroda, koju mnogi dapače uzmiju i u obče kao slavensku. Ta se zastava slobodno vije u Dalmaciji na saborskoj zgradi, vije se na zgradi srpskog patrijaruke u Karlovcima, njom dočekuju i podbana, ali to smiju samo oni Srbi, koji su Magjari prijatelji, oni pak što se bore za prava Hrvatske i rabeći srpsku zastavu, ne moguće kraljevine Srbije, već zastavu srpskog naroda, koju mnogi dapače uzmiju i u obče kao slavensku. Ta se zastava slobodno vije u Dalmaciji na saborskoj zgradi, vije se na zgradi srpskog patrijaruke u Karlovcima, njom dočekuju i podbana, ali to smiju samo oni Srbi, koji su Magjari prijatelji, oni pak što se bore za prava Hrvatske i rabeći srpsku zastavu, ne moguće kraljevine Srbije, već zastavu srpskog naroda, koju mnogi dapače uzmiju i u obče kao slavensku. Ta se zastava slobodno vije u Dalmaciji na saborskoj zgradi, vije se na zgradi srpskog patrijaruke u Karlovcima, njom dočekuju i podbana, ali to smiju samo oni Srbi, koji su Magjari prijatelji, oni pak što se bore za prava Hrvatske i rabeći srpsku zastavu, ne moguće kraljevine Srbije, već zastavu srpskog naroda, koju mnogi dapače uzmiju i u obče kao slavensku. Ta se zastava slobodno vije u Dalmaciji na saborskoj zgradi, vije se na zgradi srpskog patrijaruke u Karlovcima, njom dočekuju i podbana, ali to smiju samo oni Srbi, koji su Magjari prijatelji, oni pak što se bore za prava Hrvatske i rabeći srpsku zastavu, ne moguće kraljevine Srbije, već zastavu srpskog naroda, koju mnogi dapače uzmiju i u obče kao slavensku. Ta se zastava slobodno vije u Dalmaciji na saborskoj zgradi, vije se na zgradi srpskog patrijaruke u Karlovcima, njom dočekuju i podbana, ali to smiju samo oni Srbi, koji su Magjari prijatelji, oni pak što se bore za prava Hrvatske i rabeći srpsku zastavu, ne moguće kraljevine Srbije, već zastavu srpskog naroda, koju mnogi dapače uzmiju i u obče kao slavensku. Ta se zastava slobodno vije u Dalmaciji na saborskoj zgradi, vije se na zgradi srpskog patrijaruke u Karlovcima, njom dočekuju i podbana, ali to smiju samo oni Srbi, koji su Magjari prijatelji, oni pak što se bore za prava Hrvatske i rabeći srpsku zastavu, ne moguće kraljevine Srbije, već zastavu srpskog naroda, koju mnogi dapače uzmiju i u obče kao slavensku. Ta se zastava slobodno vije u Dalmaciji na saborskoj zgradi, vije se na zgradi srpskog patrijaruke u Karlovcima, njom dočekuju i podbana, ali to smiju samo oni Srbi, koji su Magjari prijatelji, oni pak što se bore za prava Hrvatske i rabeći srpsku zastavu, ne moguće kraljevine Srbije, već zastavu srpskog naroda, koju mnogi dapače uzmiju i u obče kao slavensku. Ta se zastava slobodno vije u Dalmaciji na saborskoj zgradi, vije se na zgradi srpskog patrijaruke u Karlovcima, njom dočekuju i podbana, ali to smiju samo oni Srbi, koji su Magjari prijatelji, oni pak što se bore za prava Hrvatske i rabeći srpsku zastavu, ne moguće kraljevine Srbije, već zastavu srpskog naroda, koju mnogi dapače uzmiju i u obče kao slavensku. Ta se zastava slobodno vije u Dalmaciji na saborskoj zgradi, vije se na zgradi srpskog patrijaruke u Karlovcima, njom dočekuju i podbana, ali to smiju samo oni Srbi, koji su Magjari prijatelji, oni pak što se bore za prava Hrvatske i rabeći srpsku zastavu, ne moguće kraljevine Srbije, već zastavu srpskog naroda, koju mnogi dapače uzmiju i u obče kao slavensku. Ta se zastava slobodno vije u Dalmaciji na saborskoj zgradi, vije se na zgradi srpskog patrijaruke u Karlovcima, njom dočekuju i podbana, ali to smiju samo oni Srbi, koji su Magjari prijatelji, oni pak što se bore za prava Hrvatske i rabeći srpsku zastavu, ne moguće kraljevine Srbije, već zastavu srpskog naroda, koju mnogi dapače uzmiju i u obče kao slavensku. Ta se zastava slobodno vije u Dalmaciji na saborskoj zgradi, vije se na zgradi srpskog patrijaruke u Karlovcima, njom dočekuju i podbana, ali to smiju samo oni Srbi, koji su Magjari prijatelji, oni pak što se bore za prava Hrvatske i rabeći srpsku zastavu, ne moguće kraljevine Srbije, već zastavu srpskog naroda, koju mnogi dapače uzmiju i u obče kao slavensku. Ta se zastava slobodno vije u Dalmaciji na saborskoj zgradi, vije se na zgradi srpskog patrijaruke u Karlovcima, njom dočekuju i podbana, ali to smiju samo on

O ribarstvu i g. Lorinu.

Ovo je naslov jednom članku, koji je ugledao svetlo u 204. broju „Prave Crvene Hrvatske“.

Člankopisac „Dubrovačke okolice“ (bit će o. u.) bavi se i našim člancima „Lorinova samovolja u ribarskim poslovima“ i „Odgovor na Paštrovićevu priobčenu“, te veli: „da sam naslov jasno mi kaže da se je u istom članku kidisalo na g. Lorina i priobčeno dopade mi se“. Dakle dopisnik „P. C. H.“ dopalo se je Paštrovićevu pismu. A kako se i nebi „cigl“ dodata njegova liepa majka“.

Dalje g. Člankopisac nam piše, kako mu je ruke došao naš odgovor na Paštrovićevu priobčenu pa veli: „Pročitao sam i dva puta taj odgovor, pa sam se osvjeđio, da u svemu tome ne ulazi ribarstvo, već odurni osobni napad. Ovo nije način pisanja i kritikovanja, ovo je pisanje kojim se hoće podkoplati ugled osobi, kojoj je povjereno da upravlja i radi na polju ribarstva, ovaj veoma važnog grani našeg gospodarstva, ne samo kod njegovih starešina, da li i kod samih ribara.

Dalje nam gospodin Člankopisac kadi Lorina, veleći da mu ne treba obrane i da je od ribara čašćen i ljubljen; a na koncu nam poručuje: „Ta dopisnik „Hrv. Rieči“ dobro znade da Beč mrvice dieli. Liepo pero dopisnika „Hrv. Rieči“ bilo bi bolje da i na dalje piše o samom ribarstvu, iztičući njegove mane i pružajući za to lieka, više bi tako stvari koristilo, nego subjektivnim kritizovanjem. Valja priznati da dopisnik „Hrv. Rieči“ člancima o ribarstvu znao je više puta mnoge uigrjati za ribarstvo, bogatog vrela našeg blagostanja, pa bi grijeha bilo, da sada krene stranputicom“.

Ovdje smo u kratko naveli, što g. Člankopisac „P. C. H.“ veli, a to neke stavke od riječi do riječi, da gosp. naši čitatelji po stilizaciji uzmognu suditi, kako autor ovog članka naš čovjek, koji pozna naš jezik, nije ribar, već netko, koji piskara po stolu pomorske vlade.

Nu polazeći sa stanovišta: „Ne gledaj iko piše, već što piše, mi čemo preći preko ovoga, a evo nas na stvar.“

Gosp. Paštrović u svom priobčenom je rekao, da mi sistematično napadamo na g. Lorina, a malo prije uživo, da mu je naš članak slučajno došao u ruke. Pitamo može li se znati da se nekog sistematično napada, ako tek jedan članak i to slučajno nekom upadne u ruke. Tako isto g. Člankopisac „P. C. H.“ veli, da je pročitao priobčeno Paštrovićevu, pak tek onda se postarao da dobije br. 296. našeg lista, a ni to nije bio sretan, jer su mu poslali br. 301., a ipak tvrdi, da su naši članci o ribarstvu znali mnoge zagrijati.

Kao što je u ovom logika gosp. Paštrović i g. Člankopisac „P. C. H.“ na mjestu, tako su i svi drugi njihovi navodi.

U našem članku na odgovor Paštrovićevu priobčenu rekli smo čisto i bistro, da kod nas nema mržnje, već ako pišemo i ako malo žešće, da to činimo samo iz ljubavi, da ribaru pomognemo i da ga rišeši nekih polipa njemu na koži pričvršćenih.

Rekli smo, a opet ponavljamo, ako gosp. Paštrović i g. Člankopisac „P. C. H.“ žele znati, kako je g. Lorini obljužen kod ribara i svojih starješina, da smo pripravni iznjeti dozake. Ako to ne činimo do sada, to je upravo toga, što nećemo i ne želimo, da sve izdaje na javu. Nu pošto i naše ustupljenje ima svoje granice, to želimo, da g. Lorini, ili promeni dosadanju taktilu i bude krojio pravnicu medju ribarima bez protekcionizma, kao što i to, da popravi mnoge i mnoge pogreške, koje je po-

Januar.

Podrhtava narav s ogljaja ledna, ljujuće bôno — kô do joj je mrieti. Januarska priča svedje tužna, bledna ... U dolinu slazi stado sa vrelti.

Kô paklenksa avet razjarena, jedna — Strašna, kobna zima svom žestinom prieti; Sirotinje stine i gladnja i žedna, „Pomoć, pomoć!“ vapi — vapaj zemljom leti.

Podrhtava narav s ogljaja zimna, ljujuće bôno, — al ne će da mrije — Vaselenom zvui božanstvena himna.

Oživjet će narav ... svanut pramaljeće i sunce će žarče zemiju da ogrije; — Al' ledeno srce ganuti se ne će!

Vicko Marković.

činio, inače po zadnji put velimo, da ćemo baciti sve obzire na stranu, jer su za nas osobe ništa, a narod nam je sve.

U ostalom gosp. Paštrović i Člankopisac „P. C. H.“ upozorujemo na tužbe ribara na pravaškom sastanku u Zadru i Murteru, ribara najbližih Lorinu a k tome još njegovih občinara.

Slažemo se sa g. Člankopiscem da „Beč mrvice dieli“, ali će nam g. Člankopisac ipak priznati, da su te mrvice nešto obiljnije, nego prije, i da, i ako mrvice, niesu ipak uvlek u dobro uložene, a što glavno ne onako, kako bi ribar mogao imati od njih koristi.

Radi ovoga naravno je, da ne ide odgovornost samoga Lorinu, već cijelo ribarsko centralno povjerenstvo, ali u prvom redu referenta, a to je g. Lorini.

Da je g. Paštrović i Člankopisac „P. C. H.“ pratio naše člance o ribarstvu, bio bi se osvjeđio, da mi nismo štedili sveukupno ribarsko povjerenstvo, kad je ovo bilo kriva, nego smo otvoreno i bezobzirno rekli svoju, prem nam je to stvorilo neugodnosti, jer i u centralnom povjerenstvu za ribarstvo imamo, a i imali smo prijatelja, ali to nije nato smetalo, da mi javno ne rečemo ono, što smo moralni, jer za nas je narod sve, a pojedinačno, pa makar i prijatelj, ostaje uvjet pojedinačno.

Slažemo se sa g. Paštrovićem i g. Člankopiscom „P. C. H.“ da je „ribarstvo važna grana našeg gospodarstva“, i baš uprav to da mi smo joj posvetili osobitu brigu i to ne od danas, ne od jučer, već je od godina, onda, kad g. Paštrović nije ni sanjao, da će postati pristav na polju ove grane našeg blagostanja, a njegov Šef ni nasućivao, da će postati glava ribarstva na Jadranu. Uprav radi ovoga nas boli, da se ruši neumjestno ono, što smo mi krvaju gradili kroz deceniju.

Nitko sretniji od nas ne bi bio, kad bi mi danas mogli reći o g. Lorinu ono, što smo govorili aprila godina, kad smo bili u nju postavili sve nadje preporodu našega ribarstva. Nu na žalost brzo smo se razočarali, jer je sveukupnu ljubav zamjenila osobnost, a prevlada simpatija i antipatija, ta pogubna kćerka svakog gospodarskog napredka.

Nek g. Lorini izpravi pogriješke i udari drugim koristnim pravcem, a tad će u nama opet naći podpore i ostona, kao što ga je imao sive dok nije zašao na stranputicu. Nitko od nas radostnije ne će pozdraviti onaj dan.

Političke vesti.

Zastupnička kuća. Na 20. o. mj. su nastavljene sjednice zastupničke kuće. Vlada je prikazala zakonsku osnovu, po kojoj talijanski pravnički fakultet bit će ustrojen u Beču. Predviđa se, da će težko parlament moći mirno djevoljati. Razmirice između Čeha i Niemaca traju neprestano.

Sledeće zasjedanje delegacija. Iz Beču javljaju, da će se zasjedanja delegacija ove godine osobito rano otvoriti, po svoj prilici već u travnju. Medju ostalim imat će delegacije da odluče o napolji Turkoj za Bosnu i Hercegovinu, to u troškovima vojnih priprema.

Habsburška monarhija pregovara sa Srbijom? U bežim se diplomatskim krugovima uporno širi vjes, da je naša monarhija već podnijela Srbiji odštetu, koja je ekonomne naravi, te joj preko Metkovića otvara izlaz na more. O ovim odsetama, da je prekjucer na dugo razpravljao podslaski Forgach sa ministrom Milovanovićem, Novo ministarstvo da će o ovom povesti pregovori.

Carevinški vjeće. Saborski odbor poslanički imao je generalni debatu o osnovi za promjenu poslovnika. Mnogi su govornici govorili, te se izjavili nekoj za, a nekoj proti.

V. Korolenko:

Čudakinja.

Predovi F. T.

— Dakle je tako težka vaša služba?

— Naravno da služba nije štetna, a k tome su i starješine strogi, ali to još nije sve, ne, nikako, nije služba, što te bije.

— A što dakle?

— Oh! da bih ja znao ...

Nasta muk.

— Inače ja sam se naučio. Bogme, starješine ne će me pustiti da ostaram kao podčestnik; nisam još nigdje bio kažnjena, pa opet će mi biti slobodno, da ostavim službu i da se vratim na rodjenugradu.

— Ma što je dakle, te vas tako težko boli?

— Ako hoćete, ja ču vam, gospodine, pripovjeti, što mi se dogodilo.

Ušao sam u službu 1874. i ja vazda izpunjam svoje dužnosti; valja mi priznati, bio sam jako revan u službi. Bijah svedj na dnevnom redu; slati me u kazališta, na skupštine.

Sporazum Austrije s Turskom. Pregovori, koji su se posljednjih dana vodili između porte i Pallavicinia, dovršeni su. O pregovorima je sastavljen zapisnik u dva primjera. Jedan je primjerak odaslan u Beč. Zapisnik je obsežan diplomatski spis. Na koncu zapisnika se vidi, da je njime upozvani mir i dobiti odnosa između monarhije i Turske.

Ministrska kriza u Srbiji. Kriza se još ne primiče kraju. Kralj Petar konferira je sa Protićem, koji je po svoj prilici postao ministrom predsjednikom, i sa Ljubom Stojanovićem. Kako „Štampa“ piše, uzrok krize bi bio u tom, što staro-radikalni neće da preuzmu na se odgovornost radi nepovoljnog uspjeha Srbije u ratu Bosne.

Kranijski sabor. Zastupnik dr. Krek predložio je rezoluciju, kojom se pozdravlja aneksija Bosne i Hercegovine. Dr. Triller također pozdravlja aneksiju, jer su Slaveni tim dobili novu pomoć. Dr. Šušterić zagovara je, da se u manjarki uvede trialzial. Treba zato, da se južni Slaveni tim pitanjem na vremenu bave. Dr. Tavčar veli, da je dužnost južnih Slavena, da izrabe situaciju. Predlog dr. Kreka primljen je jednoglasno, a zatim je maršal barun Schwarz zaključio saborsko zasjedanje.

Prosvjetni Crnogore. Crnogorski poslanik u Carigradu prosjedao je kod Visoke Kapije proti ustupu Bosne i Hercegovine za novac. Vlada Turska izjavila je, da je Austro-Ugarska bila pozvana, da udovolji zahtjevima Crnogore i Srbije.

Latentna kriza u Ugarskoj. Ministar Andrassy primio je od kralja ovlaštenje, da kasnije prikaže zakonsku osnovu o izbornoj preinaci. I ministar Apponyi pozvan je u Beč. Novine javljaju, da je kriza, koja se toliko razteže u Ugarskoj, još latentna. Kralj ne dolazi u Budimpeštu.

Protiv porezne reforme. U Budimpešti se održala velika skupština, kojom su prisustvivali mnogobrojni porezovnici, izaslanstva svih trgovackih i industrijalnih društava, da prosvjeduju protiv vladine porezne reforme. Naočnici su bili predsjednici trgovackih komora, načelnici mnogih industrijalnih gradova, budimpeštanski gradski zastupnici, predstavnici veleindustrije itd. Skupštini je predsjedao nekadašnji ministar trgovine Hieronym. Predsjedateљ je otvorio skupštinu s područjem besedjama, u kojima je razlagao, da je novi porezni zakon podpuno promašio cilj. Prosvjedovalo je, što se različitim vekscijama otežava razvoj trgovine i industrije, koja je ravno pravilan produktivni faktor gospodarskom staništu. Govornik je uvjeren, da će odučna borba protiv ove porezne reforme svršiti sjajnom pobedom. Nakon što je još više govornika uzeo riječ u jednakom smislu, skupština je jednodušno prihvatala rezoluciju, kojom se prosvjeduje protiv toga, da se na industrijalce i trgovce primjeni viši porezni ključ, kao i protiv modifikacijama dosadašnjih poreza, u koliko su na uštrbu industrijalnom svetu.

Turska za mir. Turska će u svakom slučaju omesti bilo kakav rat na proljeće. Sa crnogorske strane prima je porta obavest, da se u Crnoj Gori ne misle upustiti u rat. Mladoturci još nastoje, da u Beograd utišaju ratno raspoređenje. Porta je u Beograd poslala glase, da će u slučaju rata Srbiju posve napustiti. Ove glasine silno su potpisale beogradske političare.

Turska. U sjednici turskog parlamenta objavio je predsjednik, da je tražna zastupnička skupština području besedjama, u kojima je razlagao, da će se uvećati obvezni progon protiv onih ljudi, koji se smatraju Srbima. Jer ako se smatra veleidžijom sve ono, što je državni odvjetnik naveo, onda bi prvoga morala zatvoriti srbskog patriarha, kada kulturnog i crkvenog poglavara srbskog naroda u Ugarskoj i Hrvatskoj. Drži, da će se cijela ova hajka razplinuti u golemi ništa. Veli, da će se madjarski politički krovovi tečaju procesa informirati i neće dopustiti, da se počini jedan Justizmord. Gospoda u Zagrebu neka paze što rade, jer se znade, s koje strane vjetar duva. Obtužnica je sa stvarnog i pravničkog gledišta skroz nevaljala i nema posla s veleidžijom. Neoprostivo je, što se radi toga drži u zatoru toliko ljudi, protiv česa mora svaki pravnik i političar podignuti svoj glas. Žali, što mu branitelji nisu poslali njemački prevod svoje brošure o veleidžijskom procesu, jer sigurno iznosi interesantni stvari o aferi.

Pregovori sa Banovinom. Pregovori još traju, ali će za sigurno doći i do fuzije. Inicijativu je dao dr. Ante Radić, koji uvidjajući, da mu nema dugog oblastnika u „Hrvat. Matici“, ponudio se naprije disidentima, odnosno dru Mili Starčeviću, nu ovaj je odbio. Onda je našao da Dežmanu, koji preuze na sebe, da Radić približi naprednjacima. I sad se sastaje izaslanici da izmjene uvjete — za fuziju.

Pregovori sa Banovinom. Pregovori još traju, ali će za sigurno doći i do fuzije. Inicijativu je dao dr. Ante Radić, koji uvidjajući, da mu nema dugog oblastnika u „Hrvat. Matici“, ponudio se naprije disidentima, odnosno dru Mili Starčeviću, nu ovaj je odbio. Onda je našao da Dežmanu, koji preuze na sebe, da Radić približi naprednjacima. I sad se sastaje izaslanici da izmjene uvjete — za fuziju.

Vi znate, kako idu ti posli. Znao sam čitati i pisati, a moji se starješine tim služili. Znajući moju revnost, pozva me jednom zapovjednik i reče mi:

— Gavrilo, skoro će te predložiti za podčestnika. Reci mi, je si li ikad pratilo tamnicare?

— Nikada, moj zapovjedničke!

Dobro, nastavi on, za prvi put poslat će te kao pomočnika; pazit ćeš na svaku i najmanju, pa to nije tako težko stvar.

— Kako naredite, moj zapovjedničke, od-

govorih, premda nisam nigdje što slična radio.

Nisam nigdje ni u snu pomislio, e če mi tre-

bat da pratim i čuvam vašu braću. Možda nije tako težak posao, ali ipak potrebito je, da

družiš napukte i da znam, kako će stvar uzeti: hoće se neke spretnosti.

Ne prošlo ni osam dana, a mene poz-

alo se s podčestnikom k majoru. Netom na-

suglasio, da se ukloni momci, kô što jest.

Odpratite čete primiti novaca. Nek vas Bog blagoslov!

Ivanov, tako se zvao podčestnik, oda-

ože sa mnom kao stariji; ja sam bio

njegov pomočnik, kao što je ovaj mladi oruž-

nik sada moj. Starjemu su povjereni novci i

spisi: on plaća, bilježi, drži račune; njemu dadu jednog prostog vojnika, kao pomočnika, da vrši njegove naredbe i da se brine oko manjih

stvari.

Pa dobro, sutra u zoru, čim nas šef

ostavi, a moj ti Ivanov već pijan. U istinu to

nije ni bio čovjek za slične posle; bio je i degradiran.

Dok bi bio pod okom starješina, on

ti bišače uzor podčestniku; također je znao

svojim lažima zavaravati, a laskanjem bio u

milosti svaciđi; ali, netom bi opazio, da je

slobodan, nigdje se nije znao suzdržati i vazda

bi se opijao. Došavši bez neprilika k tvrdjavi,

dadu nam spise, napukte, pa čekasmo. Bijah

jako značiteljan, da vidim tu gospodiju, koju

smo imali, kako je bilo naznačeno u putnom

Akademsko terijalno društvo „Istra“ i njezina predavanja. Pišu nam iz Pazina: Akademsko terijalno društvo „Istra“ počelo je, da razvija svoje djelovanje u korist pučke prosvjetne. Stojeci na narodnom i vjerskom stanovištu nastoji isto, kako bi čim više doprinjelo koristi našem narodu. U tu je svrhu počelo da drži u Pazinu i „Narodnom Domu“ predavanja. Do sada držalo je ovu vrlo uspješnu predavanja: I. O narodnim i socijalnim odnosišćima našeg naroda u Istri, 2. stav, kompetencija carev. vjeća i § 14 i 3. svjetska pitanja čovjeka na početku XX. stoljeća. Predavanja su bila u ljeplom broju posjećena. Društvo je zamolio i gospodu profesoru, da bi i on držao predavanja, te su se nekoji tome pozivu već i odazvali.

Jezično pitanje. Klub slovenačkih zastupnika osnovao je jedan pododbor, koji će imati da sastavi jedan zakonski načrt za jezike u južnim pokrajima. Ovaj će zakonski načrt biti kasnije javno rasproativ, nakon čega će ga nadražna zvezda Jugoslavene podstaviti carevinskom vijeću.

Sastanak u Trstu radi sabora. Predstavnici objiju narodnosti u saboru pozvani su za srednu kod namjesnika u Trstu, radi sporazuma o saborskome zasjedanju.

Javna skupština „Narod. radničke organizacije“ u Trstu. Prošle sedmice obdržavala je N. R. O. po tršćanskoj okolici do dvadeset sastanaka radi afera s „Dalmatijom“, u kojim su razni govornici objasnili aferu i pokazali na glavnom krivca dr. Cimadoru. U nedjelju se je pak obdržavala javna skupština, na kojoj je bilo toliko sveta, da nije mogao ni stati u velikoj dvorani „Narodnog Doma“. Predsjedao je Jaklić, a govorio je dr. Mandić. Posle sastanka su htjeli ići pred sjedište „Dalmatije“, no veliki kordon policije od skoro 200 ljudi je to zapriječio, ne što su povratili pred „Narodni dom“, te se razišli.

Prizivni sud u Trstu izdao je ovih dana još jedno rješenje, kojim se odbijaju prigovori talijanskih odvjetnika proti laičkim sudcima hrvatske i slovenačke narodnosti na trgovackom i pomorskom sudu. Prizivni je sud izrekao pravo laičkim sudcima, da sude o incidentalnim pitanjima upravne naravi, i na temelju tog rješenja, prvo molbeni je Senat promjenio svoju prvu osudu na način, da se odgoda razprave ukida, a prijezne sudcima, proti kojima je dignut prigovor, pravo na sudjelovanje u Senatu. Talijanski odvjetnici uza sve to ne će da se umire, i oni su podnijeli utok i proti ovom rješenju. Najbolji dokaz kako se još može kod nas govoriti o mirovljivosti Talijana i o mogućnosti snošljivijih odnosa s njima!

Jezično pitanje u Češkoj. „Den“ javlja da je sada poduzeta akcija za rješenje jezičnoga pitanja preteče velike akcije za podpuni sporazum, na koji bi pristala Moravska i Šlezka.

Pokrajinske vesti.

Mjestni klub stranke prava u Zadru pozivlje sjećanove u Zadru, da doduđu na sastanak večeras u 7 sati u prostorijama „Hrvatskog Sokola“.

Izbor Don Frane Bulića. Primamo iz Splita: Dom Frane Bulić brzojavio je opet dne 20. tek. m. predsjedniku zastupničke kuće u Beču da bi bilo napokon vrieme, da na temelju §. 41. pravilnika bude medju verifikacijama postavljenjem na dnevni red, njegova jedna od najprijevinjih pretresana.

Hrvatski Sokol u Zadru ima sutra u jutro svoju glavnu godišnjinu skupštinu s ovim dnevnim redom: pozdrav staroste; izveštje blagajnika; izveštje tajnika; izbor staroste, uprave i pregledničkog odbora; eventualija.

listu, tako daleko odprati. Imali smo ići istim putem, kojim se sada vozimo, prodje dobar sat, dok ugledasmo prljagu, koja nije bila težka: jedan sasma mal i omot, jedni skuti, nešto rubenine itd. Dodaje tomu nekoliko knjiga, to je bilo sve. Roditelji joj stalno niesu bogat! pomisli. Napokon eto i nje: sasvim mlađa, skoro diete; plave joj kose padale u debelinu pletenicama niz ramena; tog časa neko lepo rumenilo razlike se po njenom licu; doskora probledi i kroz cjeo putovanje bila nekako prozirno bleda. Kakvim je sažaljenjem gledah, moje je srce kipjelo. Ali ostavimo to.

Ona prebací preko sebe oglača, a na noge navuče galoše. Po propisu treba da nam počaže, što posjeduje.

— Koliko novaca imate? Nadjosno rublji i dvadeset kopejkaka. Podčestnik stavi novac u špag.

— Mora da vas obadjem, gospodjice, reče joj on.

(Nastavit će se.)

Dinko Blankini. Iz Starograda dolazi vijest, da je ondje preminuo načelnik Dinko Blankini. Vrli pokojnik od više godina bijaše načelnik svoga rodnoga grada. Osobito se izticao prama sirotinji. Prvi njegov čin kao načelnika bijaše, da je dao oprostiti sve občinske globe sirotinji, što je obč. vjeće odobrilo. I u pomaganju sirotinji vazda su svaki njegov rad kreao. Tu ne bijaše granica. Pok. Dinko ostaо vjeran svojem političkom načelu, u kojem se još od djetinstva uzgojio. Izlučiši ga nije nicala se politički protivnicima dolazio u sukob, te je vazda s njima natalio polugu za zajednički rad. Načelu mu bijaše: sve za obraz, a obraz za ništa. Za to su ga svi ljubili i zavorili; za to je obće poštovanje, koje je uživao svih stranaka, — bilo razumljivo i opravданo. Vrli pokojnik imao je 64 godine. Bio je najstariji od braće zast. Jurja, književnika Petra i liječnika Antuna, koji je u Čikagu. Ostavlja udovo i jedinu kćerku udatu za inžinira Jurega, Raztuženog braću, rođbini i svojti naše iskreno sačešće, a vrlo pokojniku bila lahka hrvatska zemlja.

Iz grada i okolice.

Kazalište. U četvrtak u večer prikazala se s svojom družinom za prvi put šibenskom občinstvu čuvena talijanska dramatska umjetnica Italia Vitaliani. Igrala se Dumasova „Principessa Giorgio“. Iako komad starjeo, bez velike nutarnje vrijednosti, uspjeh umjetnice bio je pun i jasan. Njezina je umjetnost ostala — vidi se — uvek svježa i dražestna, jer se odlikuje velikom jednostavnostu, naravitošću, a k tome duboko osjećanjem čuvenstva. Ona je u svojim pomno izabranim ulogama uvek vjerna emocijama ženske duše, njezina je igra održala blizine. — Te večeri imala je ljepli momenta, bila je aplaudirana, a i ostala družina lijepo se podnijela. — Sinoć davala se drama „Majka“ od Sant. Rusinola, Španjolca, koji ju je naročito napisao za Vitalianicu. I ovaj komad od malene umjetničke vrijednosti znala je Vitaliani prodahnuti životom, snagom, čarom svog umjetca. Cielu je dramu divno odigrala, a pri koncu 3. i 4. čina bila je baš na vrhuncu umjetničke interpretacije. I g. Stefanij je izvrstno igrao, tako isto i g. C. Duse. — Večeras Schillerova tragedija „Marija Stuart“. — Šteta što odavzdy publike možda izlikom zime nije kakav bi morao biti prama umjetnici ovakova glasa, jer se na taj način uprava kazališta stavlja nemogućnost, da Šibeniku namakne ozbiljnih umjetničkih užitaka.

Giglija. Ester Mazzoleni, koja je u operi „La Vestale“ od Spontina u Milanu polučila sasvime uspjehe, pjevat će doskora opet istu u Parizu.

Požar. Noćas oko 2 sata pojavila se vatra u jednoj dačari za uglijen na obali želježničke stанице, a vlastitost družava „Monte Promina“. Na načinjevat vatre dohrišće na lice mješta vatrogradci, a zatim kopreno i pomorsko vojništvo, te uz svu vihorinu bure, uspijelo je lokalizirati organi i zapriječiti veće štete. Dačara je izgorjela sa materijalom, što se u njoj naložilo, jer namazana katranom brzo se razgorila već do časa, kad su vatrogradci prislijeli. Oštećeno je sa strane požara šest teretnih vagona. Štete računa se da ima od 25 do 30.000 K. Sreća da pri obali nije bilo brodova.

Vinogradarstvo na znanje. Upozorjuju se vinogradari ove občine na obć. oglas od 19. t. m. br. 330, koji se bavi bezkamatnim zajmom od K. 70.000, što će biti občini udijeljen za obnovu vinograda unesenih od filoksere. Preporučuje se zanimanicima da se na vreme obstrukti potrebitim izpravama, koje moraju priložiti molbama, jer je vremena kratko. Dizajnemo, da se je naša občina pohvalno postarala, da bi namještinstvo produžilo rok za prikazanje molba do konca veljeće, a nadat se je, da će se to pitanje uvažiti, jer je zbilja nemoguće u kratkom roku do konca ovog mjeseca urediti svaku, kada ima toliko tih formalnosti, što se iziskuju. Primjetit nam je, da u obć. oglasu stoji — sigurno na temelju namješt. odnosnog odpisa, — da su molbe u ovu svrhu sa svim pridapnim izpravama proste od bilježnogvine, ali da prama vlasima, koje te izprave moraju da izdaju, nije još ništa razpoloženo, a da stranke budu oproštene od plaćanja bilježnogvine. Neka se dakle i to uredi svom vijeću. Rumenilo razlike se po njenom licu; doskora probledi i kroz cjeo putovanje bila nekako prozirno bleda. Kakvim je sažaljenjem gledah, moje je srce kipjelo. Ali ostavimo to.

Ona prebací preko sebe oglača, a na noge navuče galoše. Po propisu treba da nam počaže, što posjeduje. — Koliko novaca imate? Nadjosno rublji i dvadeset kopejkaka. Podčestnik stavi novac u špag. — Mora da vas obadjem, gospodjice, reče joj on.

(Nastavit će se.)

mora da udara na sto muka, dok dodje do vladine pomoći. Tako je uvek, kad ta pomoć dolazi iz Beča, gdje ne shvaćaju naše prilike i naše poirebe.

Kinematograf. Još danas i sutra program od četvrtka. Sutra promjena po svoj prilici sa kojim prizorom odslužena sveta misa. Prof. Baratta, kojeg je u Messinu odposlalo talijansko geografsko društvo, da prouči uroke katastrofalog potresa, izjavio je, da je mjesto, gdje se ima podignuti novi grad Messina, gore od predajašnjeg, jer da je više izloženo telurskim konvulsijama.

Hrvatska tiskara (Dr. Krstelj i dr.)
Vlastnik, izdavatelj i odgovorni urednik Josip Drezga.

šeminama u biskupskom ornatu te spašen, odslužio je prekucjer medju barakama pod vedrim nebom prvu sv. misu nakon potresa. Službi božjoj prisustvovalo je mnogo sveta iz mesta i okolice, te vojska. I u Reggiju je na otvorenom prekucjer odslužena sveta misa. Prof. Baratta, kojeg je u Messinu odposlalo talijansko geografsko društvo, da prouči uroke katastrofalog potresa, izjavio je, da je mjesto, gdje se ima podignuti novi grad Messina, gore od predajašnjeg, jer da je više izloženo telurskim konvulsijama.

Izvežbani
trgovački pomoćnik
festiva traži mjesto. Za obavesti obrati se našem uredništvu.

Dr. Ervin Treu,
okulista iz Splita, dolazi u Šibenik, gdje će ordinirati od 1. do 5. veljače 1909. u „Hotel Krka“.

Oglas natječaja.

Podpisana ovim otvara natječaj na mjesto učitelja „Šibenske Glazbe“.

Za postignuće ovog mjesto, s kojim je skopčana godišnja plaća do K 2880 — ne računajući izvanredne zasluge, — treba da natjecatelji dokažu ne samo sposobnost učitelja glazbe, već i onu učitelja pjevanja, te upravitelja orkestra, podrazumijevajući sposobnost u udaranju glasovira, odnosno u orguljanju.

Ove se sposobnosti zahtjevaju, jer će učitelj „Šibenske Glazbe“ imati kao takav i dužnosti, koje ne bi mogao vršiti bez tih uslova.

Prednost će pak imati oni natjecatelji, koji dokažu da su vješti i gudalici.

Nastupanje u službu slediti će dnevolj. 1. ožujka t. g., a rok ovome natječaju traje do 20. veljače t. g.

Natjecatelji neka svoje molbe providjene odnosnim izpravama dostave podpisanoj.

U Šibeniku, 21. siječnja 1909.

Od Uprave „Šibenske Glazbe“:

Krsto Jadronja, Dinko Sirovića,
predsjednik.
1-4

Krat. pučka štedionica

registrovana zadruga sa ograničenim jamstvom u Zadru

započinje svoje djelovanje na 1. veljače tek. god.

Štedionica će:
Primati na štednju novčane uložke na uložne knjižice ili na tekući račun od zadrugara i nezadrugara;

Davati zajmove zadrugarama;
Ekskomplativi svojim zadrugarama mijenice i druge slične papire;

Vršiti za račun svojih zadrugara svakovrsne izplate i naplate;

Kupovati i prodavati vrijednostne papire, strani novac i u obće vršiti sve bankovne poslove kao takodjer trgovacke i obrtničke;

Na uložke na štednju i na tekući račun plaćati će čisto 4½ %.

Zajmove će podjeljivati uz što niži kamatnjak.

Clanom zadruge može postati ko upiše jedan ili više zadržućih dijelova.

Zadržući dijelovi sastoje od glavnih u iznosu od 200 I od poslovnih u iznosu od K. 4.

Glavni se dijelovi mogu izplatiti u mješenim obrocima.

Štedionica posluje u ulici varoša u kući naseljnika pok. Stipe Babića, gdje se primaju zadrugari i daju sve potrebite obavesti.

OSVJEDOČITE SE
da najjeftiniju robu možete dobiti samo
kod tvrdke:

FRANTIŠEK MEJDR
Tkošna na stroj ŠTÍN. Orl. Kutvald 10
(česka)

BARHETI,
DAMSKI,
RADLI, KANAFASI,
KRETONI, ZEFIRITL.

sve u najjeftinijem cijenama.
Vlastita tvornica. Zahtijevaju avuda
Novo Platno
a narodnim bližnjem
komad 23 m. za K 16 — franko.

Olumuckog sira
svake vrsti, samo izvrstnog također sira
delikatesnog poštom franko odprema pou-
zećem K 3-80 Tvrda Frt. Vyvlečka —
Olomuc — Moravska. Tražimo zastupa-
telje provizijom.

NE ČITATI
samo već **kušati se mora**
davno prokušani medicinski
STECKENPFERD —
od Ilijanova mleka **SAPUN**
od BERGMANNA i Druga, Draždani i Tetschen-
na/L. od prije poznat pod imenom
BERGMANNOVA SAPUNA
od Ilijanova mleka
da se lice oslobođi od sunčanih pjegica,
da zadobije bijeli ten i nježnu boju.
Preplatno komad po 80 para
u drogariji **VINKA VUČIĆA**
ŠIBENIK.

CROATIA

OSIGURAVAJUĆA ZADRUGA U ZAGREBU.

UTEMELJENA GODINE 1884.

CENTRALA: Zagreb, Zrinski trg, Berislavićeva ulica br. 2.

PODRUŽNICE I GLAVNA ZASTUPSTVA: Osiek, Sarajevo, Split i Trst.

- Ova zadružna stoji pod okriljem i nadzorom občine slobodnog i kr. glavnoga grada Zagreba, te prima uz povoljne uvjete sledeće vrsti osiguranja:
I. Na ljudski život:
 1. a) osiguranja glavnice za slučaj doživljaja i smrti;
 b) osiguranje miraza;
 c) osiguranja životnih renta.
 2. Osiguranja mirovina, nemocnina, udovinina i odgojnina sa i bez liečničke preglede.
 3. Pučka osiguranja na male glavnice bez liečničke preglede.
II. Protiv štete od požara:
 1. Osiguranja zadruge (kuća, gospodarskih zgrada, tvornica).
 2. Osiguranja pokretnina (pokućstva, dučanske robe, gospodarskih strojeva, blaga i t. d.).
 3. Osiguranja poljskih plodina (žita, siena i t. d.).
III. Osiguranja staklenih ploča protiv razlupanja.
 Zadržana imovina u svim odjeljima iznosi: K 1.410.816.28
 Od toga jamčene zaklade: K 1.000.000.00
 Godišnji prihod premije s pristojbama preko: K 820.000.00
 Izplaćene odštete: K 2.619.582.36

Za Dalmaciju pobliže obavestiti daje: Glavno Pošterenjivo i Nadzorništvo „Croatiae“ u Splitu. Poslovnička u Splitu, ulica Do Sud br. 356. —

PUTNICI PRIMAJU SE UZ POVOJVNE UVJETE.

SVOJ K SVOME!

SVOJ K SVOME!

ŽUPNICI CRKOVINARSTVA BRATOVŠTINE

KOJI ŽELE

prave svjeće ♦ ♦ ♦ od pčelnog voska

NEKA NARUČE NA

„JEDINU HRVATSku TVORNICU VOŠTANIH SVIEĆA“

NA PARU

VLADIMIRA KULIĆA, Sibenik (Dal.).

Ponude i cienici šalju se badava i franko.

Hrvati i Hrvatice!
sjećajte se uvjek
— DRUŽBE —
Sv.
Cirila i Metoda
za Jstru

♦ Hotel Dinara ♦

Šibenik kod mjestnog kazališta

obskriven je izvrstnom kuhinjom —
udobnim i zdravim sobama i svim
ostalim mogućim konforitima. —
CENE VRLO UMJERENE. —
Preporučuje se Jvana ud. Dodig.

Restauracija „Sidru“

prvog reda
ŠIBENIK, ulica sv. Ivana ŠIBENIK.

Čast mi je obznaniti cjenjeno
običinstvo, da se u mojem lokalu
toče izabrana vina, kao:
dalmatinsko, istrijansko, bijelo,
desert, refosco i t. d., te dobro
poznato pivo Sarajevsko. — —

Kuhinja je domaća prve vrste,
koja je obskrbljena u svako
doba toplim i mrzlim jelom. — —
Cene sasvim umjerene. — —
Preporučuje se veleštovanjem
Strika Antun.

STECKENPFERD

od Ilijanova mleka **SAPUN**

najbolje sredstvo za kožu.

40-20

JADRANSKA BANKA U TRSTU

Bankovne prostorije u ulici Cassa di risparmio, Br. 5.

Vlastita zgrada.

Obavlja sve bankovne i mjenične poslove:
eskomptuje mjenice, daje predujmove na vrednostne papire, kao i na robu ležeću u javnim skladistima.

Kupuje i prodaje vrijednostne papire, svake
vrsti, devize, inozemni zlatni i srebrni novac, te
banknote i unovčuje kupovine i izdržljive papire
uz najpovoljnije uvjete.

Izdaje dozname na sva glavnija tržista
monarhije i inozemstva, otvara vjesresije uz
izprave (dokumente) ukrcavanja.

Prima novac na štedioničke knjižice u te-
kući i giro računu.

Obavlja sve burzovne naloge najbrže i
najsvestnjije uz vrlo umjerene uvjete.

Posreduje i konvertira hipoteke kod prvih
hipotekarnih zavoda uz najniže uvjete.

Oglašujte

„Hrvat. Rieči“.

NIUSOL

pripravljeno

— BERGMANNA I DR. U TEČENU —
jest i ostaje, kao i do sada
najbolje naravno sredstvo
za bojadisanje

Cena K 3.

20-18

Dobivaju se sve tri boje

u Drogariji Vinka Vučića — Šibenik.

Banca Commerciale Triestina

prima:

Uložke u krunam uz uložničke Listove:
sa odkazom od 5 dana uz 2 1/4 %

" " 15 " 3 %

" " 30 " 4 1/4 %

Uložke u zlatnim Napoleonima ili u engl. funtum,

(Sterlinam), uz uložničke Listove:

sa odkazom od 15 dana uz 2 %

" " 30 " 2 1/2 %

" " 3 mjes. 3 %

NB. Za uložne listove sade u toku, nov
kamatnik ulazi u krijeput 15. og Novembra i 10. og
Decembra o. g.; izdaje blagajničke doznačnice
na donosioca sa škademcom od 1 mjeseca uz
kamatnik od 1 1/2 %.

Banko-Žiro i Tekući račun. Valuta od dana
uloženja, uz kamatnik koji će se ustanoviti;
obavlja inkasso mjesničkih računa, mjenica, glase-
ću na Trst, Beč, Budimpeštu, Prag i druge glavne
gradove Monarhije, te plaća domiće svojim
kontinentima bez ikakvog troška.

Izdaje uložne knjižice na štednju uz dobit
od 3 1/2 %.

Otvara tekuće račune u raznim vrijednotama.
Inkassi: Obavlja utjerenje mjenica na sva mje-
sta Inostranstva, odreza i izdržljivih vrijednost-
nih papira uz umjerene uvjete.

Izdaje svojim korentistima doznačnice na
Beč, Aussig, Bielitz, Brno, Budimpeštu, Carlsbad,
Cervignano, Cormons, Cernovici, Eger, Rieku,
Friedek, Gablonz, Gorica, Graz, Innsbruck, Klan-
genfurt, Lavov, Linz, Olomuc, Pilsen, Polu, Prag,
Prossnit, Dubrovnik, Solnograd (Salzburg),
palit, Peplitz, Tropau, Warnsdorf, Bučko-Nov-
mjesto i druge gradove Monarhije bez ikakvog
troška, a na Inozemstvo po najboljem dnevnom
tečaju.

Izdaje Kreditne listove na sva mesta Monar-
hije i Inozemstva.

Bavi se kupnjom uz tovarne dokumente u
Novi Jork, London, Pariz, Hamburg, itd. itd. uz
umjereni kamatnjak.

Daje predujme na vrijednostne papire, robu,
warrants i tovarne dokumente uz uvjete, koje će
se ustanoviti.

Daje jamčevinu za carine skladista Konti-
nacija (Contirungs-Lager).

Prenosilja u pohranu i upravljanje:
U sobi sigurnosti, koja pruža najveću garan-
ciju potkoj mu dragu pogliblje provale i var-
nost kojih je posvećen osobiti nadzor sa strane
bankovnih organa, primaju se u pohranu vrijed-
nostne papire, zlato, srebro i dragocjenosti, uz povol-
jne uvjete, te se na zahtjev preuzima i upravlja-
ju istih.

Osigurjava vrijednote proti gubitcima zrijebanja
Banca Commerciale Triestina.